

Heiner Müller (1929-1995)

dramatik, dramaturg, režisér a publicista, si prožil úděl intelektuála, na kterého doléhají dějiny naplno. Sotva patnáctiletý byl nasazen do poslední bitvy o říši (Volkssturm). Po válce žil na území východního Německa. O jeho hry měly zájem nejprestižnější divadla NDR (Volksbühne, Berliner Ensemble), ale protože akcentovaly společenskou problematiku, byly zpravidla zakázány (hrály se ovšem v SRN a USA). Ze Svazu spisovatelů byl vyloučen v roce 1961. Přesto byl respektovanou osobností. V osmdesátých letech směl snad jako jediný představitel kultury volně cestovat mezi západním a východním Německem. Po pádu berlínské zdi byl na jeho počest uspořádán ve Frankfurtu nad Mohanem festival, kde byly uvedeny pouze jeho hry, taková pocta žijícímu autorovi nemá patrně v evropském kontextu obdoby. Dva roky před jeho smrtí tisk zveřejnil informaci, že byl evidován jako spolupracovník tajné policie, nikdy se ale neprokázalo, že by jeho závazek poškodil jakoukoliv třetí osobu.

Sarah Kane (1971-1999)

Britská autorka mohutného básnického talentu, která ovlivnila tvář současného světového divadla. Premiéra její prvotiny *Blasted* (*Sežehnutí*) se zapsala do historie britského divadla jako skandál. Někteří kritici později vytyčili toto datum jako startovní čáru, od níž se do celého světa odrazila tzv. cool vlna současné dramatiky. Sarah Kane ve hře vytvořila metaforu současného světa stíženého válkou, která byla pro řadu lidí příliš krutá. V dalších hrách dotáhla Kane poetiku krutosti do důsledků, hry *Phaedra's love* (*Faidra /Z lásky/*) a *Cleansed* (*Očištění*) vzbuzovaly stejnou pozornost, jako její prvotina. Aby se vyhnula zkresenému vnímání své další hry *Crave* (*Dychtít*), vydala ji pod pseudonymem. Tento básnický obraz deprese, smutku z nedostatku lásky odehrávající se mezi čtyřmi hlasy, znamenal zlom ve vnímání autorky. Téměř zároveň s hrou *Crave* vznikaly první poznámky k *4.48 Psychosis* (*Psychóza ve 4.48*), kterou uvedlo nedávno Národní divadlo v české premiéře v Divadle Kolowrat. Tato dramatická báseň podává zprávu o cestě, po které člověk dojde až k sebevraždě. *Psychózu ve 4.48* psala autorka s vědomím, že bude uvedena až po její smrti a soustředila se bytostně na to, aby předala úplný pocit člověka stíženého depresí. Její sebevražda symbolicky uzavřela její dílo.

Werner Schwab (1958-1994)

Narodil se v Grazu, vyrůstal v depresivní atmosféře neustálé nouze a nejistoty s pocity nemilovaného dítěte. Na zatuchlou, bi-gotní atmosféru každodenního života v Grazu sedmdesátých let, kdy dospíval, Schwab odpověděl útekem do umění. Nejdříve to bylo umění výtvarné – studoval na škole uměleckých řemesel, potom sochařství u Bruna Gironcolliho na vídeňské Akademii výtvarných umění. Deset let strávil na venkovské farmě, kam se odstěhoval i se svou ženou Ingeborg Orthoferovou. Zde začal psát a zde se také narodil jejich syn Vincenc. Jeho hra *Prezidentky* byla poprvé uvedena v malém vídeňském divadleku v roce 1990, ale teprve její uvedení v Burgtheatru (1994) znamenalo výrazný úspěch. Autor s neuvěřitelnou produktivitou chrlil nově a nově texty. Schwabova raketová kariéra skončila nečekaně a náhle. 1. 1. 1994 o silvestrovské noci zemřel na následky požití přílišného množství alkoholu. Napsal patnáct her, z nichž byly – kromě připravované hry *Faust, můj hrudník, má přilba* – do češtiny přeloženy *Prezidentky*, *Nadměrečnost*, *nadbytečné: deforma*, *Lidumor aneb Má játra bez smyslu* a *Můj psímorda*. Posledně jmenované hry vydalo nakladatelství Větrné mlýny s podtitulem „Fekální dramata“.

GENERÁLNÍ PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

KB

PARTNER ND

GENERÁLNÍ PARTNER
ČINOHRY ND

 AutoCont

Hlavní mediální partner projektu
Podoby současného dramatu

SKANSKA

Hlavní partner projektu Bouda

Záštitu převzali:

Primátor hl. m. Prahy MUDr. Pavel Bém
Starosta MČ Praha 1 Vladimír Vihan

Národní divadlo
ČINOHRA

PODOBY SOUČASNÉHO DRAMATU

PROJEKT
Bouda
PARTNERSKÝ PROJEKT PQ 03

Heiner Müller
HAMLET – STROJ

ČESKÁ PREMIÉRA
10. ČERVNA 2003

Sarah Kane
FAIDRA (Z LÁSKY)

ČESKÁ PREMIÉRA
16. ČERVNA 2003

Werner Schwab
FAUST,
MŮJ HRUDNÍK,
MÁ PŘILBA

ČESKÁ PREMIÉRA
22. ČERVNA 2003

Heiner Müller **HAMLET – STROJ**

Přeložil **Josef Balvín**
Režie / **Tomáš Svoboda**
Scéna / **Petr Matásek**
Kostýmy / **Kamíla Polívková**
Hudba / **Jan P. Muchow**
Dramaturgie / **Daria Ullrichová**

Osoby a obsazení
Hamlet / **Richard Krajčo** j.h.
Hamlet II / **Míchal Slaný**
Gertruda / **Johanna Tesařová**
Claudius / **Rudolf Stárz**
Horatio / **David Matásek**
Ofelie / **Kateřina Winterová**
Špeh / **Tomáš Matonoha** j.h.

Asistentka režie / **Eva Kafuňková** – Inspicient / **Václav Bláha**
Nápvěda / **Elena Kubečková**

Sarah Kane **FAIDRA (Z LÁSKY)**

Přeložil **Jaroslav A. Haidler**
Režie / **Petr Tyc**
Scéna / **Petr Matásek**
Kostýmy / **Andrea Králová**
Hudba / **David Vrbík**
Dramaturgie / **Lenka Kolíhová Havlíková**

Osoby a obsazení
Hippolytos / **Saša Rašilov**
Faidra / **Eva Salzmannová**
Strophe / **Hana Ševčíková**
Lékař, Kněz, Theseus / **Petr Motloch**

Asistentka režie / **Marika Skopalová** – Inspicient / **Milan Školník**
Nápvěda / **Jitka Vavřiková**

Werner Schwab

FAUST, MŮJ HRUDNÍK, MÁ PŘILBA

Přeložil **Tomáš Kafka**
Režie / **Thomas Zielinski**
Scéna / **Petr Matásek**
Kostýmy / **Jaroslav Bönisch**
Choreografie / **Tomáš Plánka**
Dramaturgie / **Jan Hančil**

Osoby a obsazení
Faust / **David Prachař**
Mefistofeles / **Tomáš Petřík**
Markétka / **Jana Janěková ml.**
Wagner / **Ondřej Pavelka**
Marta / **Renata Žedníková** j.h.
Valentin / **Holger Kraft** j.h.

Pomocná režisérka / **Leona Primová** – Inspicient / **David Růžička**
Nápvěda / **Eva Vančurová**

HAMLET – STROJ

Sugestivní, netradičně pojatá hra význačného německého dramatika parafrázuje hamletovskou otázku. Promítá se do ní zkušenost intelektuála druhé poloviny dvacátého století, který má všechny důvody pochybovat o smyslu činu. Müller chápe dějiny jako krvavá jatka (toto téma se prolíná celým jeho dílem).

Přízraky otců a potentátů nás nutí zabíjet, činem se stáváme obětí, moderní Hamlet netvoří dějiny, je jimi manipulován. Jediným možným postojem Hamletů dneška je zřeknout se své účasti na událostech, jediným důsledným a odpovědným činem je nečinnost.

Daria Ullrichová

Pod záštitou velvyslance SRN Dr. Michaela Libala a ve spolupráci s Goethe Institutem Praha

FAIDRA (Z LÁSKY)

Šokující hra šokující autorky. *Faidra (Z lásky)* vznikla na objednávku Gate Theatre Londýn, kde ji Sarah Kane sama režírovala. Nabídka zabývat se klasickým tématem ji nejprve uvedla do rozpaků: „Vždycky jsem nenáviděla tyhle hry – všechno se odehrává za scénou“. Jestliže se v klasických hrách skrývá vše za scénou, u Kane je tomu naopak – vše se odehrává na scéně, masturbací počínaje, přes felaci, znásilnění dcery otcem a závěrečnou scénu „zlynčování“ Hippolyta. Hra také vzbuzuje asociace na žhavé aféry doby, kdy vznikla – ať už na rozklad britské královské rodiny (rozhovory Faidry s její dcerou Strophe připomíná pásky z tzv. Camilagate) nebo aféru Billa Clintona se stážistkou Lewinskou (scéna, v níž Strophe „vyslýchá“ Hippolyta, zda měl styk s Faidrou byla napsána v roce 1995, ale připomíná výmluvy Clintona při výslechu). Hippolytos je v této hře dekadentním nihilistou, kterého nic nezajímá, který nic nepociťuje. Hra začíná scénou, ve které se tohle obtlouštělé monstrum dívá na na hollywoodský film v televizi, požívá při tom hamburger a masturbuje. „Má depresi“, říká v další scéně Doktor Faidře. Čím je Hippolytův nihilismus pro všechny tak vzrušující? Sarah Kane v něm vidí „nejextrémnější formu romantismu“.

Faidra (Z lásky), i přes pohrávání si s klasickým mytologickým námětem, vypovídá především o brutalitě současného světa, o ztrátě hodnot, prázdnotě našich životů, naší osamělosti a touze po lásce, jakkoli kruté.

Lenka Kolíhová Havlíková

Ve spolupráci s British Council Praha

FAUST, MŮJ HRUDNÍK, MÁ PŘILBA

Pokud jste někdy slyšeli o Faustovi, který byl sveden na scestí badatelské zvrácenosti našeptávajícím Mefistofelem, potom to co nejrychleji zapomeňte. Doktor Faust je totiž od přírody nesnesitelný manipulátor lidí a ještě k tomu nedokonalý. Takže mu jen vlastní slabost jistou dobu zabraňovala, aby v něm propuklo malé lidské velikášství.

Tak alespoň převyprávěl věčnou faustiádu rakouský dramatik Werner Schwab ve své hře *Faust, můj hrudník, má přilba* (1991). Faust byl ale sám o sobě také obětí: obětí tun knih vědění, jimž se jejich jazyk vymkl z kloubů.

Německá společnost je pro Schwaba společnost, na niž lze zároveň nadávat a zároveň z těchto podivných výlevů pocítovat přímo rozkoš. Nadávat a mluvit. Mluvit a hrát. Vždyť skoro co slovo, to slovní hříčka, co věta, to hra. Ne nadarmo se o Schwabovi – divadelním extrémistovi traduje, že se četbou svých textů sám královsky bavil, především ve vaně. (Vybráno z článku Tomáše Kafky Faust na oko, SaD 1995/1)

„Témata mě nezajímají, mé postavy se definují jazykem. Používám jazyk jako sochař. A je jedno, jestli je to zlato nebo sajrajt, musíš prozkoumat látku, s kterou si hraješ.“ (Werner Schwab)

Jan Hančil

Záštitu převzal Dr. Klas Daublebsky, velvyslanec Republiky Rakousko v České republice.

Představení se koná ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem v Praze a Kultur Kontakt Austria